

Dosarul nr. 2ra-1385/20

Prima instanță - (Judecătoria Criuleni, sediul central) A. Cazacliu
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) L. Bulgac, V. Buhnaci, V. Sîrbu

ÎNCHEIERE

7 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Teodor Cociu,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Liudmila Cociu împotriva lui Teodor Cociu și notarului public Vladimir Bîstrițchi, intervenient accesoriu Serviciul Cadastral Teritorial Criuleni, cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie și anularea certificatului de moștenitor,
împotriva deciziei din 10 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 8 februarie 2017, avocatul Sergiu Russ, acționând în numele și interesele Liudmilei Cociu, a depus cerere de chemare în judecată, concretizată pe parcursul examinării (vol. I, f.d.79), împotriva lui Teodor Cociu și notarului public Vladimir Bîstrițchi, intervenient accesoriu Serviciul Cadastral Teritorial Criuleni, solicitând: anularea certificatului de moștenitor testamentar nr. 1100 din 27 februarie 2018, eliberat pe numele lui Teodor Cociu de către notarul Vladimir Bîstrițchi și recunoașterea dreptului de coproprietate comună în devălmășie asupra casei de locuit cu nr. cadastral xxxxx și terenului aferent cu nr. cadastral xxxxx, cu suprafața de 0,1476 ha, amplasate în satul Boșcana, raionul Criuleni, terenului cu destinația grădini, cu nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 0,1503 ha, amplasat în extravilanul satului Boșcana, raionul Criuleni.

În motivarea acțiunii a indicat că reclamanta Liudmila Cociu și defunctul Cociu Petru s-au aflat în căsătorie din 26 iunie 1983 până la 2 ianuarie 2016, când ultimul a decedat.

Prin decizia Consiliului local al com. Boșcana nr. 05/01 din 18 noiembrie 2013 familiei Cociu i-a fost atribuit în proprietate lotul de teren cu suprafața de 0.1476 ha, pe care se afla casa în care locuiau.

Titlul de proprietate asupra terenului a fost eliberat de Primăria Boșcana în anul 2014, în care conform practicii prestabilite de organele administrării locale în

calitate de titular al dreptului de proprietate a fost înscris doar capul familiei Petru Cociu.

De asemenea, în anul 2014 terenul și casa de locuit au familiei Cociu a fost înregistrate la Oficiul Cadastral Teritorial Criuleni.

Solicitând informația despre imobilul în litigiu de la Oficiul Cadastral Teritorial Criuleni, după decesul soțului, a constatat că întreaga casă și terenul aferent este înregistrat exclusiv doar pe numele soțului decedat.

În luna martie 2016 a depus la notar declarația de acceptare a succesiunii după decesul soțului său Petru Cociu.

Notarul Vladimir Bîstrițchi i-a eliberat certificat de calitate de moștenitor.

De asemenea notarul i-a comunicat să se prezinte după scurgerea termenului de 6 luni, pentru a ridica certificatul de moștenitor.

La expirarea termenului de 6 luni, fiind plecată la muncă în străinătate, reclamanta nu s-a prezentat personal la notar pentru a ridica certificatul de moștenitor, însă la 27 ianuarie 2017 la prezentarea reprezentantului împuternicit prin procură – fiica Olga Agapi, notarul Vladimir Bîstrițchi, verbal, a refuzat să elibereze certificatul, comunicându-i că reclamanta Liudmila Cociu nu mai poate moșteni, deoarece există un careva testament lăsat de defunctul Petru Cociu, prin care ultimul, soțul său decedat, i-ar fi testat întreaga sa avere unei persoane terțe și a refuzat să-i comunice conținutul testamentului.

Consideră că un oarecare testament lăsat de soțul său decedat în favoarea unei persoane terțe este lovit de nulitate absolută, deoarece defunctul Petru Cociu nu era capabil să conștientizeze pe deplin acțiunile sale și efectele acestor acțiuni, deoarece de mai mulți ani suferea de maladii psihice, fiind tratat de mai multe ori la Spitalul Clinic de Psihiatrie și de mai mulți ani defunctul suferea de alcoolism grav.

Suplimentar a indicat că, în anul 1983 întreaga gospodărie în litigiu prezintă prin sine o casă bătrânească uzată și o construcție accesorie foarte învechită. Erau învechite toate anexele gospodărești, gardul, poarta, etc.

Pe parcursul căsniciei, în anii 1990-2016, soții au efectuat în respectiva casă din bugetul lor familial mai multe reparații, reconstrucții și renovări, investind sume considerabile.

Reieșind din faptul sporirii esențiale pe parcursul căsătoriei soților Cociu Petru și Ludmila a valorii imobilului în litigiu din contul bugetului lor familial comun, consideră că acest bun imobil, ce a fost primit inițial de Cociu Petru de la părinții săi, urmează a fi recunoscut de către instanță ca fiind bun proprietate comună în devălmășie al Liudmilei Cociu și defunctului Petru Cociu.

Prin hotărârea din 5 decembrie 2019 a Judecătorei Criuleni, sediul central, s-a admis acțiunea avocatului Sergiu Russ în interesele Liudmilei Cociu împotriva lui Teodor Cociu, notarului public Vladimir Bîstrițchi cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie și anularea certificatului de moștenitor, ca întemeiată.

S-a recunoscut dreptul de proprietate comună în devălmășie al Ludmilei Cociu asupra ½ cotă-parte din casa de locuit cu nr. cadastral xxxxx și terenului aferent cu suprafața de 0,1476 ha, amplasate în satul Boșcana, raionul Criuleni,

terenului cu destinația grădini cu nr. cadastral xxxxx, cu suprafața de 0,1503 ha, amplasat în extravilanul satului Boșcana, raionul Criuleni.

S-a recunoscut nul certificatul de moștenitor testamentar nr. 1100 din 27 februarie 2018, eliberat pe numele lui Teodor Cociu de către notarul Vladimir Bîstrișchi, în partea a ½ din casa de locuit cu nr. cadastral xxxxx și terenul aferent cu suprafața de 0,1476 ha, amplasate în satul Boșcana, raionul Criuleni.

S-a anulat măsura de asigurare a acțiunii – sechestrul, aplicat prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 31 octombrie 2017, asupra bunului imobil casa de locuit cu nr. cadastral xxxxx și terenului aferent cu suprafața de 0,1476 ha, amplasate în satul Boșcana, raionul Criuleni, la data intrării în vigoare a hotărârii.

S-a menționat că hotărârea constituie temei de înregistrare în Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate al Liudmilei Cociu asupra ½ cotă-parte din casa de locuit cu nr. cadastral xxxxx, terenul aferent cu suprafața de 0,1476 ha, amplasate în satul Boșcana, raionul Criuleni și terenul cu destinația grădini cu nr. cadastral xxxxx, cu suprafața de 0,1503 ha, amplasat în extravilanul satului Boșcana, raionul Criuleni.

Pentru a pronunța această hotărâre, prima instanță a reținut că din circumstanțele susținute de către reclamantă, confirmate de către martori, și din înscrisurile anexate la cererea de chemare în judecată rezultă că reclamanta Liudmila Cociu s-a aflat în căsătorie cu Petru Cociu din anul 1983 și până la data decesului acestuia, 5 ianuarie 2016.

Prin urmare, faptul înscrierii dreptului de proprietate asupra bunurilor în litigiu în Registrul bunurilor imobile, doar după unul din soți, nu constituie motiv de a considera pe acesta ca unic proprietar, or în temeiul art. 371 din Codul civil, bunurile dobândite de soți în timpul căsătoriei sunt proprietatea lor comună în devălmășie.

Instanța a apreciat critic Extrasul din Registrul de evidență a gospodăriilor din 22 octombrie 2013, prin care se indică că Petru Cociu este unicul proprietar al casei în litigiu, or în perioada căsătoriei asupra casei de locuit în litigiu au fost aduse îmbunătățiri esențiale de natură să schimbe valoarea și utilitatea economică a acesteia, prin urmare și regimul juridic al dreptului de proprietate asupra acesteia, casa în litigiu urmând a fi recunoscută ca bun în proprietate comună în devălmășie a soților Liudmila și Petru Cociu.

La fel, instanța a reținut și că regimul proprietății comune în devălmășie a soților Cociu se răsfrânge și asupra terenului-grădină cu nr. cadastral xxxxx cu suprafața de 0,1503 ha, chiar dacă în Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren și în Registrul bunurilor imobile unicul proprietar este indicat Petru Cociu, or acesta, la fel, a fost atribuit în proprietate, nu doar lui Petru Cociu, dar familiei acestuia, compusă din soțul Petru Cociu și soția acestuia Liudmila Cociu.

Totodată, prima instanță a constatat că eliberarea certificatului de moștenitor testamentar pe numele lui Teodor Cociu asupra casei de locuit și terenului aferent casei, precum și a terenului grădină în întregime a fost efectuată prin ignorarea prevederilor art. 371 din Codul civil, situație care fiind raportată la condițiile de valabilitate a actului juridic civil, atrage nulitatea certificatului de moștenitor

testamentar, eliberat pe numele lui Cociu Teodor în partea a ½ cotă-parte din averea succesorală indicată în certificat.

Această concluzie rezultă și din principiul egalității cotelor-părți a soților asupra bunurilor dobândite în timpul căsătoriei, consfințit în art. 372 din Codul civil.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe la 27 decembrie 2019 Teodor Cociu a declarat apel împotriva hotărârii din 5 decembrie 2019 a Judecătoriei Criuleni, sediul central, solicitând casarea ei, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 10 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Teodor Cociu și s-a menținut hotărârea din 5 decembrie 2019 a Judecătoriei Criuleni, sediul central.

În motivarea soluției, instanța de apel a conchis că hotărârea a fost adoptată în conformitate cu normele de drept material și procedural și este bazată pe aprecierea corectă și completă a tuturor probelor și circumstanțelor cauzei.

La 10 august 2020, Teodor Cociu a declarat recurs împotriva deciziei din 10 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei și hotărârii instanțelor ierarhic inferioare, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă.

În motivarea recursului, recurentul a invocat că instanța de apel a încălcat normele de drept material deoarece nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat eronat legea.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată participanților la proces, prin intermediul poștei, la 9 iulie 2020, însă dovada legală de recepționare a acesteia de către recurent, lipsește.

Totodată, în cererea de recurs s-a menționat că decizia a fost recepționată la 17 iulie 2020. Din aceste considerente, colegiul consideră că recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 5 septembrie 2020 în adresa intimațiilor a fost expediată copia cererii de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței la recurs. Însă, până la data examinării admisibilității recursului, intimații nu au depus referință, prin care să-și exprime poziția cu privire la recursul declarat.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea

Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul declarat de Teodor Cociu nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Teodor Cociu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru